

Biurow Redakcji „Dziennika Polskiego”, Plac Małacki
liczba 6 i 7.
Przedpłata wynosi we Lwowie rocznie 18 zł. — półrocznie
9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct. — miesięcznie
1 zł. 50 ct.
Z przesyłką pocztową w państwie austriackim, rocznie
24 zł. — półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł. —
miesięcznie 2 zł.
Z przesyłką pocztową za granicę, do całych Niemiec
rocznie 50 marek — kwartalnie 12 marek marek 50 arg.
do Francji, Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznie
80 franków — kwartalnie 20 franków.

Numer kosztuje 6 centów.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Telefon Redakcji 171.

DZIENNIK POLSKI

wychodzi codziennie, niewylaczając niedziel i swiat o 8. rano.

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie:

Biurow Administracji „Dziennika Polskiego”, plac Małacki
liczba 6 i 7 w domu pana Kisek; we Wiedniu,
Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku,
Bazylei, Szwajcarii i Wrocławiu pp. Haasenstein
et Vogler, we Wiedniu A. Oppel, K. Moos,
w Warszawie Reichman et Fendler, Biuro
anonimów w Paryżu C. Adam rue des Saint Peres.

Ogłoszenia przyjmują się za opłatą 6 centów od jednego
wiersza drobnym drukiem (petit).

Prywatna korespondencja i nekrologi 12 ct. od wiersza.
Drobne ogłoszenia po 1 1/2 centa od wiersza. Pomieszczenia
sklepy po 1 ct. od wiersza.

Reklamy w rubryce „Nadstanie” 20 ct. od wiersza

Przewrót w Serbji.

Lwów 8. marca.

Cierpię straszliwe. Nikt nie jest w stanie zgłębić, co wycierpiałem od kilku miesięcy. Posiadałem, część włosów mi wypadła. Lekarze utrzymują, że sprawiło to moje rozdrażnienie nerwowe. Od wielu tygodni nie mogę spać. Te dwie czy trzy godziny, które przysypiam, nie dają mi wcale siły. Niedawno miałem mieć publiczne mowę. Było to wtedy, gdy żydowska gmina wyznawała przysięgę, że nie będzie wchodziła do domu. Dostałem zawrotu głowy, zachwiałem się, adawało mi się, że padnę. Później doznałem moich uzięb. Głęboko rozpuściłem głowę, że król był pijany. Gdyby ludzie wiedzieli, ile w ostatnich czasach pracowałem, z pewnością by w ten sposób nie mówili. Konstytucja, smiem to powiedzieć, jest moim własnym dziełem.

Praca i troski wyczerpały mnie. Chciałbym się już usnąć, pragnę tego jak student wakacji.

Słowa powyższe są autentyczne i mieszczą się w liście pisanym przed kilku dniami przez króla, a raczej eks-króla Serbji do jednego z magnatów węgierskich, z którym go łączy bardzo ścisłe i serdeczne przyjaźni. Uważaliśmy za stosowne, wyjątek z tego listu umieścić na czele przez wzgląd na doniosłość, jaką w tej chwili poufne zwierzenia króla Milana mają dla polityki. Od dni kilku znajdujemy się wobec zagadki, której rozwiązanie dotychczas nam jeszcze nie dano. Co mogło spowodować króla Milana, właśnie w tej chwili, do kroku tak stanowczego, którego tak mało ludzi, nawet obeznanych ze stosunkami, po nim się spodziewało, co mogło się przyczynić do decyzji w chwili, kiedy się niewątpliwie znajdował w serbskiej szkodzie, że po uchwaleniu nowej konstytucji dla królestwa serbskiego, król Milan stanie się królem, a nie królową. Na pytania te napróżno szukano dotychczas odpowiedzi.

Nie daje jej, co prawda, i powyższy wyjątek z listu królewskiego, ale rzeka o charakterystycznych bardzo światło na usposobienie króla Milana, na stan jego duszy w chwili, w której powziął zamiar abdykacji. Wierzymy chętnie, że motywy psychologiczne, momenta patologiczne, mogą bardzo wiele tłumaczyć; że rozdrażnienie nerwowe mogło u króla Milana wywołać myśl abdykacji — ale żądamy do rozdrażnienia nerwowe, żądamy ten stan patologiczny, żądamy to usposobienie psychiczne. Co niedawna przecież — do ostatniej chwili zapewnił nas monitory urzędowe, że stanowisko króla Milana w Serbji sytuacja, aniżeli kiedykolwiek; że po uchwaleniu konstytucji, pozycja jego została wzmocniona, że nie ma najmniejszego powodu do obaw, aby w Belgradzie mogły nastąpić jakiegokolwiek przewrót. Trudno im mieć za złe ich krótkowidztwo. Widzieli i przedstawiali stan rzeczy tak, jak im to było potrzebne, jak im się wydawało dogodnym ze stanowiska austriacko-węgierskiego. Ze się ich przewidywania nie sprawdziły, że ich przepowiednie się nie ziściły — coż one temu winne? Zdarza im się to nie po raz pierwszy i zapewne nie ostatni.

Cóż teraz? Nowy stan rzeczy zapanował w Serbji. Król, który całym wpływem swojej monarchicznej osoby dźwigał polityczną przyszłość państwa austriacko-węgierskiego, który był twórcą i głównym reprezentantem tej nowej polityki serbskiej, ustępuje z tronu, idzie na dobrowolne wygnanie i zdaje rządy na małoletniego syna, który nie ma sam wyobrażenia, zapewne o tem, co to jest polityka, który aż do pełnoletności pozostanie pod re-

jencją Risticza, Belimarkowicza i Proticza. Czy w obec tego nastąpi zmiana dotychczasowego kierunku politycznego w Serbji? Nasi półurzędowe we Wiedniu i w Budapeszcie pocieszają się nadzieją, że to nie nastąpi. Na czem te nadzieje opierają — to jest ich własna tajemnica; chyba znowu na pragnieniach i na życzeniach. Bo że fakty są cokolwiek niezgodne z temi nadziejami, życzeniami i zapewnieniami, to dla nikogo nie ulega wątpliwości — kto ma jakie takie wyobrażenie o stosunkach, panujących w Serbji. Rejentów jest wprawdzie nominowanych trzech — mimo to każdy wie i czuje, że kierunek całej polityki serbskiej spoczywać będzie właściwie w rękach — Risticza. On jest teraz najwybitniejszą osobistością w Serbji, on będzie głównym rejentem. Jaka zaś będzie jego polityka, na to przeszłość jego daje dostateczną odpowiedź. Jeżeli jej we Wiedniu i w Budapeszcie nie chcą słyszeć i rozumieć — wówczas będą sobie później sami musieli przypisać skutki.

Zaburzenia w Szwajcarii.

Od kilku dni trwają w kantonie tessyńskim poważne zaburzenia, wywołane skutkiem wyborów do t. zw. „wielkiej rady” (*Conseil, grosser Rath*), a przybrały one takie rozmiary, że, jak doniosły wczorajsze depesze, komisarz rady związkowej, Borel, wysłany celem przeprowadzenia śledztwa, zażądał pomocy wojskowej.

Sprawa tak się przedstawia: Kanton tessyński, mający 218-018 mil kwadratowych, liczący około 140.000 mieszkańców, prawie wyłącznie Włochów-katolików, od czasu swej samostojności r. 1803 był widownią walk pomiędzy klerykałami a liberałami. Walki te były prowadzone z różnym uszczęśliwieniem; w roku 1875 odniosła jednak klerykałno-konserwatywna partja stanowcze zwycięstwo, i używając różnych sztuczek, potrafiła się dotychczas utrzymać przy władzy. Od tego czasu walka poszła „na noże”. Tak konserwatyści, jak i liberałowie, pamiętni swych przodków średnio-wiekowych, którzy zaciętko toczyli walki o władzę w miastach włoskich — nie przebiegali w środkach. Naczelnikiem partji konserwatywno-klerykalnej jest adwokat Martino Pedrazzini, człowiek, łączący zgrzeszenie włości z rutyną jezuitką — naczelnikiem partji liberalnej jest jeden z najwykształcenijszych ludzi Szwajcarii, adwokat de Stoppani. Partja klerykałno-konserwatywna urządza sobie w ten sposób jeograficzne wybory, takich dopuszczała się szachrajstw nieustannych, że przy wyborach do instytucji kantonowej, t. zw. wielkiej rady, zawsze odnosiła zwycięstwo. Na 112 członków było tylko 29 liberałów. Naczelną radą związkową nie mogła temu zaradzić, gdyż w sprawach wewnętrznych kantony są niezawisłe. W czasie obecnych wyborów, liberałowie, chcąc uzyskać więcej mandatów, chwycili się istotnie niepraktykowanego, ale pięknego o początku obywatelskim tessyńczyków świadczącego środka.

Wielu i to najinteligentniejszych obywateli kantonu przebywa za granicą, szukając zarobku. Emigranci owi nigdy nie wyrażali się; jeżeli który z nich bawi w Europie, to z pewnością z całą punktualnością stawia się do służby wojskowej i do wyborów. Jeżeli jest za morzem — najwięcej ich przebywa w Argentynie i Kalifornii — to choćby był najuboższym, nie omieszcza posłać do kraju należy-

tości wojskowej i podatku obywatelskiego. Ludzie ci mają przeważnie szersze poglądy i należą do partii liberalnej. Otóż komitet liberalny w obec zbliżających się wyborów wysłał do tych emigrantów proklamację, wzywającą do wzięcia udziału w wyborach. Stoppani objeżdżał Anglię i Francję, zachęcając swych redaktorów.

Odezwa nie pozostała bez skutku! Poczuć obywatelskie zwyciężyło! Tuż przed wyborami przybyły całe masy „emigrantów” z Anglii, Francji, Włoch i Niemiec, ale partja klerykałna używając różnych sztuczek, potrafiła nie dopuścić ich do urny wyborczej. „Emigranci” powołali rekursy do sądu kantonowego i do rady związkowej. Ponieważ jednak ta ostatnia nie ma prawa się mieszać, dopóki władza kantonowa nie rozstrzygnie, przeto wyborcy przeszli — a znaczna część „emigrantów” musiała nie wykonawszy swego prawa — wyjechać. Rada związkowa odnosiła się pomyślnie do władzy kantonowej, ale została odprawiona z kwitkiem — także jednak nadużyła i niepokoję w kantonie, skłoniła radę związkową do czynnego wystąpienia. Wysłała więc na śledztwo radę związkową, jako pełnomocnego komisarza do stolicy kantonu, Bellinzony.

Zaburzenia muszą być znaczne, skoro komisarz — jak zaznaczyliśmy na wstępie — tak energicznie domaga się pomocy wojskowej.

Odpowiedzialność ministrów rosyjskich.

Ogłoszony został ukaz imienny do rady państwa, tyczący się odpowiedzialności członków rady państwa, ministrów i zarządzających wyższymi instytucjami państwowymi. Doniesienia i skargi o niewykonaniu przez wzmiankowane osoby obowiązków służby, mają być przedstawiane do najwyższego orzeczenia i w razie uwzględnienia ich przesyłane będą do departamentu spraw cywilnych i duchownych rady państwa, celem zbadania w komplecie nie mniej niż siedmiu członków. Po wysłuchaniu wyjaśnień, złożonych przez osoby, pociągnięte do odpowiedzialności i po zgromadzeniu wiadomości, departament referuje wniosek co do skierowania sprawy. Jeżeli okaże się potrzebnem śledztwo przedwstępne, obowiązek prowadzenia go wkłada się na jednego z senatorów departamentu kasacyjnego, obowiązek prokuratora przyjmie na siebie minister sprawiedliwości. Rezultaty śledztwa wraz z wnioskiem ministra sprawiedliwości składają się do departamentu spraw cywilnych i duchownych do rozstrzygnięcia. Zapadłe w departamencie jednomyślne uchwały o skasowaniu sprawy, o zastosowaniu kary bez sądu lub o oddaniu pod sąd, a w razie różnicy zdań — pojedyncze opinie, winne być złożone do najwyższego orzeczenia. Zatwierdzona przez cara uchwała o oddaniu pod sąd, służy za podstawę do aktu oskarżenia, który sporządza minister sprawiedliwości i wnosi do najwyższego sądu kryminalnego, zwoływającego za każdym razem na mocy najwyższego ukazu i złożonego pod przewodnictwem prezesa rady państwa, z prezesów departamentów, przewodniczących w departamentach kasacyjnych senatu, oraz zjednoczonej komisji tych departamentów. Obowiązki prokuratorskie spełnia minister sprawiedliwości. Co się zaś tyczy powołania obrońców i przyjęcia prośb o ulaskawienie, stosowane być winne przepisy, zawarte w artykułach 1064 i 1065 kod. karnego.

Korespondencje.

Sofja 4. lutego.

(Tegoroczny karnawał; kryzys ekonomiczny; atak na Bismarka za nasze finansy; broszura Ikonomowa; nowa ustawa adwokacka, jej dobre i złe skutki; aptekarze; sprawa firm i kwestie narodowościowe; wiadomości wojskowe; stosunki serbsko-bułgarskie.)

Cicho i spokojnie mija tegoroczny karnawał, pod wpływem wiadomości o strasznej katastrofie w Mayerling odwołano zapowiedziane na początek lutego wielkie zabawy publiczne, a dopiero onegdaj odbył się jedyny w tym roku bal dworski i to w Płodwie (Filipopolu). Zresztą nie do zabawy nam teraz. Kraj przechodzi ciężką kryzys ekonomiczny, a wiadomość, jaką nam przyniósł z Berlina Pester Lloyd, jest wprost zatrważająca. Książę Bismark nie pozwolił bankowi niemieckiemu na wprowadzenie na targ berliński obligacji bułgarskich — w obec tego więc, że targi giełdowe we Fraacji i Rosji są dla nas kompletnie zamknięte, jest to wprost klęska.

Fakt ten stawia nas w najtrudniejszym położeniu, z którego trudno będzie wybrnąć. Jedną trzecią część pożyczki otrzymał dopiero bank narodowy, czy w obec tego pozostałe dwie-trzecie otrzyma jeszcze, to wielka kwestja. Argument ks. Bismarka, który twierdzi, że Bułgaria jako księstwo lenne nie może mieć kredytu, uważają tu powszechnie jako chęć przypodobania się Rosji. Sprawa ta utrudni niezawodnie i tak już przykre położenie Stambułu, przeciw któremu opozycja deputatami do księcia walczy nieustannie.

Jakkolwiek karnawał jeszcze nie skończony, mieliśmy popielec i to w całym tego słowa znaczeniu. Ex-minister spraw wewnętrznych, Ikonomow, należący dziś do opozycji, wydał broszurę p. t. „W czem z bawienie nasze?” W broszurze tej zaznacza, że Bułgaria przechodzi obecnie straszną kryzys ekonomiczno-socjalną i z całą etwartością, a wielką znajomością rzeczy, z bezstronnością przynajmniej pozorną kreśli błędy, popełnione w przeszłości i teraźniejszości. Tak ostre zarzuty nikt jeszcze nie poczynił. Z tem wszystkim jednak zbyt wiele tu ciemnych kolorów, a co główniejsze, brak pozytywnego programu. W każdym razie broszura wywarła wielkie i słusne wrażenie, choćby dla tego, że Cankowici usłyszeli niejedno słowo prawdy. Z smutnego położenia kraju jasno sobie zdawało sprawę sobranie, które nie jedną polityczną ustawę uchwalilo.

Z pomiędzy sankcjonowanych są i takie, które swą treścią charakterystyczną i was zajmują. Przedwzrostkiem ciekawą jest nowa ordynacja adwokacka. Zawiera ona znaczne obniżenie, które znakomicie przyczynia się do podniesienia u nas znaczenia tego stanu, tak pryncypalnego dotychczas; z drugiej jednak strony będą i ujemne skutki. Dziś już obliczają, że w myśl nowej ustawy zaledwie 20 proc. dotychczasowych adwokatów będzie mogło i nadal wykonywać swą praktykę — co jednak stanie się z owym 80 proc. ludzi po największej części ubogich, bez żadnych studiów, bez wykształcenia? Mogą oni się stać rozkładem czynnikami socjalno-politycznym, a w każdym razie będą pionierami inteligentnego proletariatu.

Równie ostrą — za ostrą na tutejsze stosunki jest ustawa o wykonywaniu aptekarskiego, która również uzyskała sankcję. Skutkiem niej zamknięto kilka aptek, a w innych musieli właściciele zmienić personal, sprowadzając go w znacznej części z Austro-Węgier i Niemiec. Na razie jest to koniecznem, ale przeciw temu protegowaniu z potrzeby obcych powstają Bułga-

rzy, a nawet najwyższa rada sanitarna robi już różne trudności.

Ustawa o firmach, która również została sankcjonowana, może wywołać — nie śmiejąc się wcale — spór narodowościowy. W myśl jej postanowień, każdy lokal publiczny musi mieć firmę, za co płaci 3 franki rocznie. Jeżeli jednak napis jest niebułgarski, lub użyto innego pisma jak kirylcy — to podatek wynosi 50 fr. Postanowienie to jest niefortuńne, a Grecy, Turcy i Ormianie powstają przeciw niemu, twierdząc, że jest to naruszenie zasady równoprawności. Szczególniej opornie występują bardzo liczni kupcy innych narodowości w południowej Bułgarii — a z tegoż względu, jakie ustawa ta wywołala, nie zatrzymując fakt, iż na bal dworski w Filipopolu, prócz Bułgarów, zaproszono także Greków i Ormian w podobnej cyfrze.

Niedawno zamianowano komendantów dla nowo uformowanych pułków. Są to przeważnie oficerowie, którzy w zeszłym roku awansowali na majorów. Stosunki armii polepszyły się znacznie: starcia polityczne pomiędzy wyższymi oficerami są niezapelnione, ustalił jednak znacznie. Intendatura wojskowa, popierając przemysł krajowy tak urzędowo, że prawie wszystko robi się w kraju. Obecnie wzmożono zostanie znaczenie artylerji. Po odbiór zakupionych dział wysłano w tych dniach do Essen jednego majora i jednego porucznika artylerji.

Obchód rocznicy narodzin księcia w Płodwie był bardzo okazały; nietylko wszyscy mieszkańcy miasta i urzędnicy z Sofji wzięli w nim udział, ale także i deputacja z całego kraju.

Z polityki, najważniejszą dla nas obecnie kwestją są sprawy serbskie. To pewna, że liczne są w obu krajach stroniciwa, które o dawnych urazach zapominają, ale są też ludzie, którzy rany stare jatrzą — którzy nie uznają nawet istnienia Bułgarów, twierdząc, że Bułgaria zamieszkała jest przez Serbów — i Tatarów. To ostatnie jest choćby dlatego nieprawdziwem twierdzeniem, że my nawet nie sympatyzujemy z Tatarami, podczas gdy ci właśnie, co to głoszą, wychodzą za tatarskim jarzmem. Ale wbrew ich usiłowaniam sympatja bratnich narodów wzrasta i stale będzie się potęgowała.

Do zmian w Serbji.

(Król Milan. — Akt abdykacji. — Król na kolanach przed synem. — Król Aleksander I. i jego profesorowie. — Nafajla. — Tryumwirat.)

Relacje, jakie nas dziś dochodzą, dają nam mniej więcej dokładny obraz wypadków belgradzkich.

Umieszczamy powyżej list, a i inne jeszcze dane pozwalają na pewne mniemać, że król Milan dawno już nosił się z zamiarem złożenia korony. Kto wie, czy owe często cytowane słowa arcyks. Rudolfa o „władcy nie mającym siły, do pełnienia swych obowiązków”, kto wie, czy katastrofą w Mayerling nie były ostatecznym bodźcem.

Nim złożył berto, król Milan dobrze się zastanawiał. Wskazują na to słowa proklamacji. W piątek wyjechał Milan z postem austriackim i niemieckim, a także, czego nigdy nie robił, z postem rosyjskim do Kragujevacz, gdzie ostatecznie pod pozorem polowania umówiono sprawę abdykacji. Zjadł to pochodzi, że oficjalna *Köln Ztg.* już dwa dni aprzód, mianowicie w poniedziałek doniosła o zamierzonym u-tanowieniu reencji na pewien czas. Była to przgrzywka do dalszej muzyki...

MIEDZY USTAMI A BRZEGIEM POHARU

PRZEZ

MARJĘ RODZIEWICZ.

(Ciąg dalszy.)

— Będzie na czas, chłopaku, będzie! — zaśmiała się, kiwając głową.
— To moim najmięjszemu obchodzi. Ale nie rozumie obcości złezienia nad podobnem głupstwem. Czemu ciocia lepiej nie strzela do celu?
— Fi! — strzepnęła rękami staruszka. — Wiele bukietu nie zaniesiesz Mił? —
— A to po co?
— No, przecież major twój opiekun!
— A no, to jemu należy się bukiety.
— Rodzicom najlepiej odłóżmy się w dzieciach. Przez pamięć na starania majora warto zająć się córką. Ty tak umiesz być miłym, gdy chcesz.

Ciocia Dora ostadzała pigułkę tysiącem pieściotliwych uśmiechów i spojrzeń.

— Co bo ciocię tak zajmuje major i jego familja?
— Mój Wentzel, to są ludzie rzadkie przymiotów. Miła jest wzorową córką, gospodynią; wykształcona, ładna, czuła.

— O, i bardzo! — wrzucił hrabia.
— W jej ręce może każdy złożyć z ufnością honor domu. Potrafi stworzyć ognisko, zająć się porządkami, nie zhaibi nazwiska, a mężowi da szczęście, spokój; dzieci zrobi dobrymi chrześcianami i patriotami...

— Ciociu, proszę cię nabrać! Ta tyradza grozi zapaleniem płuc. Wierzę ślepo w doskonałość panny Koop; obowiązuję się, przez wdzięczność dla majora, wystawić jej pomnik na rynku w Dülmien i wypisać to wszystko na marmurowej płycie.

— Możesz zrobić coś lepszego, co uszczęśliwi cię, ciebie mnie i majora. Ożeni się z nią.
— Tylko tyle! Odrobina! — zaśmiał się s ydrazo.

— Pewnie że to nie wielkiego. Major p zymie cię z otwartymi ramionami, a Miła...

— Panna Miła także ramion nie odmówi!
— Miła cię pokocha.
— O tem nie wątpię!
— Wieg co, zgoda? — zapytała ciocia Dora, wstając nawpół.
Hrabia się przeciągnął, ulokował wygodnie na kanapie i ziewnął nieznanie.

— Proszę mi powiedzieć, ciociu, żkąd ten gust do swatania? Ojciec mój był nieszczyśliwy w małżeństwie.
— Żle wybrał, źle wybrał! Nie słuchał mnie! — wołała żywo.
— Ciocia sama nigdy nie była zameżną...

— Ach, co tam mnie wspominać!
— Bo ciocia dla mnie jest idealnem. Ożenie się z ciocią, albo z nikim! To moje ostatnie słowo.

Na to niespodziewane zakłócenie staruszka podskoczyła z fotelu, poczerwieniała i zbladła; upuściła z rąk robotę.

— Wentzel! — zawołała zgorzonna.
— Tak jest, ciociu! *Tod oder Turandot* Bezkarnie się nie obejmuje z idealnem. Przysięgam ciocię zhałamuć, to mój cel i marzenie!

Panna Dora poczęła dygotać jak w febrze. Trzęsły się jej siwe loki, i bezzębne usta, i ręce oiągnięte w mitenki. Z nosa osunęły się okulary.

— Fi, fi, fi! — zawołała zdyszana — oto za moje starania i poświęcenia! Wsiady się, takie słowa do mnie... Żaden mężczyzna nie śmiał! Fe, obraża łoska! Jesteś wszetecznik, zuchwalec, lekkomyślny młodzik! Umymam sobie ręce. Bóg świadkiem, chciałam cię ratować, zatrzymać na drodze zatrącenia. Pozwalaś sobie na nieprzyzwoite rozmowy... fi, szkaradnie! I ty mówisz o marzeniu! Kłamstwo, ty nie wiesz, co to marzenie!

Podczas tego wybuchu panna Dorota cofała się z drzwi. Przy ostatnich słowach znikła za portierą, żegnając zuchwalec ruchem pełnym wzdrygnięciem. Pocałował sam.

Pustw śmiech, który hamował całą siłą, rozrywał mu piersi. Wychylił się za okno i puścił wodzą wesołości.

— A to mi się udało! Ciocia wyperswadyje

sobie matrymonjalne zacepki. Cha, cha, cha! Przebiła się własnem ostrzem! Przysięgnę, że uwieryła w polowie i będzie mnie unikała, jak złego ducha. Drzwi zatarasuje! Co za obruszenie niebotyczne! A ten gest ostatni: „ty nie wiesz, co to marzenie!” Cha, cha, cha! Jakby kobiety dały czas na marzenie; spojrzysz, już ją masz! Kto mnie miał czułości i sentymentalizmu nauczyć?

Rozejrzał się po niebie i ziemi. Błyszczące w księżycu fale rzeki wzbudziły mu obraz jasnowłosej czarodziejki.

Pieknieby mnie Aurora przyjęła, żebym jej marzenie zaproponował; albo Lidja, czy baronowa Liza! Miałbym się z pyszną! Cha, cha! No, spaliłem mosty za sobą. Nie pokazywać mi się przed oczu cioci! Coż robić teraz?

Znowu spojrzął w nocny krajobraz i półgłosem zaczął pociąć:

Zum Rhein, zum Rhein, zum deutschen Rhein.
W. r. will des Stromes Hüter sein!
Lieb Vaterland magst ruhig sein.
Fest steht und treu die Wacht am Rhein!

— Istotnie, siedzę tu jak sztyldwach w tem zameczysku! Do diabła patrzyjmy! Zostawię posterunek cioci na wiernie ręce! A żeby też spróbować szczęścia na tamtym brzegu. Ha... piękna nieznajoma, kto wie, czy nie sprzeniewierzy się swej nienawiści. Była ją odszukać.

— Urban!
Factotum wyrósł jak z pod ziemi.

— Pakować. Jutro jedziemy do Kolonii.

U Wentzla czyn od myśli był bardzo niedaleko. Nazajutrz ciocia Dora otrzymała przez lokaja wouny opoponax-u bilecik hrabiego: „Ze skrawionem sercem i rozrządzą duszą odejdzam! Tak srogiego wyroku znieść nie jestem wstanie. Słowa cioci były płomiennem, co mi oczyścił duszę. Będę się uczył marzyć, działać i pokutować. Jeżeli nie wrócę więcej, to proszę mnie w swych modłach nie mijać. Odejdźdam złamany, z rozpaczą w sercu. Biedny Wentzel”

— Co to jest? — wrzasnęła staruszka, gdzie hrabia?

— Wyjechał dziś rano — oznajmił Anga.
— W którą stronę?
— Na stację kolei. Konie już wrocili.

— Herr Jesu! Okropność! Gdzie Urban?..
— I Urbana nie ma.
— Niech Fryc osiedla. Pojedzie do majora. Dam mu list.

Goniec poleciał cwałem. Pod wieczór major się zjawił cały wzburzony.

— Alle Wetter! — kłął na wstępie. — Cóż to znowu przystąpiło do tego junkra!

— Ach, majorze, straszny cios nas dotknął..
— Do rzeczy, do rzeczy. Krótko i węzłowato. Pani pewnie coś zmówiała nie w porę!

— Ale gdzież tam! — Panna Dorota załamała ręce. — Przemówiłam do jego rozsądku i serca o naszej Emili.

— No, a on co na to? uciekł, *der Schurke!*
— Uciekł dzisiaj, a wczoraj.. a wczoraj..
— Cóż wczoraj?

— Wczoraj oświadczył się o mnie!
— *Potz Tausend!* Zwarjował! — huknął major, wtrzeszczając oczy.

— Zwarjował — potwierdziła cicho, jak technicznie, skonfundowana panna Dorota.

— A to nam się udało! Gdzież pojechał?
— Nie wiem! Straciłam głowę!
— W to wierzę, *schwere Noth!* A to kawał wisiela! Zostawił list może?

— Zostawił — szepnęła.
— Cóż tam stoi?

— Przepraszam, obiecuje poprawę i zmianę. Prosi o modły.

— Tfu! może obiecuje do klasztoru wstąpić? Będzie się biczował w Biarritz przy hrabinie Aurorze! *Hallunke!*

— Majorze! Co za mowa nieprzystojna! Kto wie, kiedy dobre natchnienie ogarnie człowieka?

— Co mi pani bredzi! Wentzel urodził się na wisiela i będzie wisiela. Natchnienie, to mi się podoba! No, teraz go straciłam na wieki! Taki piękny plan diabli wzięli. Miła się rozkochoła, majątki graniczą, królewska fortuna! Czy ten błazen się kiedy nad czem zastanowi, porachuje, pomysł sekunde porządnie! Wiatr i koniec. Traci zdrowie, młodość, fundusz! Kpi ze starych! Haj tam, lokaj, posłać kogo na stację, niech spyta, d-kad hrabia brał bilety!..

Po godzinie mawtelerz wrócił. Hrabia wziął bilet do Francji.

— A co! Oto i natchnienie! Poleciał hulać do Paryża! — buczał w pasji bas majora.

— Dlaczego zawsze też posądzasz? — przeczył dyszkańcie cioci Dory.

— Bo są fakta.
— Może się zmienić.

W rezultacie rozjechali się w gniewie i zerwali stosunki.

Panna Dorota odczytywała codzien list grzesznika i pracowała fantazją. Po miesiącu wypisała sobie klerykałną francuską gazetę i szukała pilnie, czy gdzie nie znajdzie wiadomości o Kartuzach i nazwiska Wentzla w nowiciach.

Z tego wynika, że wyobraźnia cioci Dory pracowała i za rozum i za logikę i za zdrowy sens. Umiała robić sto mil na godzinę. Ale o pięknym pańcu zginęły wieści.

IV.

W jednym z najszokowniejszych berlińskich klubów zebrało się pewnego wieczora na obiad grono wesołej młodzieży.

Była to jesień. Panice zbierali się zaledwie — jeden z dóbr, drugi z wyszcigów w Baden, trzeci z morskich kąpiei, inny z ferjy parlamentu. Więc i rozmowa sakała z przedmiotu na przedmiot: Wyścigowce, psy, ostatnia komedia, modna śpiewka, anegdota zakulisowa, sценка miłośna z podróży, *trente et quarante*, głosna sprawa kryminalna. Każdy dorzucił słowo, dwuznacznik, żart; kielichy krawęły gęsto, po deszerze zapalono cygara i papierosy. Michael von Schöndreich, rozparty w rogu stołu, kręcąc wąsiki i uśmiechając się z dykretną ironją, studiował kolegów przez szkła swych impertynnych binokli. Przy uciecie grał zawsze rolę tureckiego pieprzu. Nazywano go nawet papryką. Tego dnia był wyjątkowo lakonicznym — zwrócił uwagę Herberta, który koncepta młodego dyplomaty zbierał starannie i nazajutrz produkował za własne. Schöndreich wiedział o tem i każdy swój żart zaczynał od tego: „Herbert mówił!...” zwiększając jeszcze owym wstępem wesołość towarzysza.

Herbert siedział naprzeciw, a obok niego średnich lat mężczyzna w marynarskim mundurze.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Królowa Natalia, gdy jej w Wiesbaden odebrano syna, rzeka i gniewie:

"Nie będzie on długo siedział na tronie serbskim — widzę już jego i Koberga, jak wgnani przez swój naród spacerują po Wiedniu". Straszna ta przepowiednia kobiety, zrąbanej w swej dumie matki, żony i władczyni, w pierwszej części już się spełniła...

Akt abdykacji odbył się w sposób urzędowy. W rocznicę proklamowania (6. marca) król wydał się król po nabożeństwie do konaku, gdzie byli zgromadzeni wszyscy dygnitarze, ciał dyplomatyczne i liczni oficerowie, przybyli celem złożenia gratulacji. Byli nie mało skonsternowani, gdy im król powiedział: "Dziękuję Wam za życzenia — postanowiłem ustąpić — mój manifest da Wam bliższe wyjaśnienia." Postąpił ku drzwiom gabinetu, wprowadził swego syna za rękę, postawił obok siebie i drżącym ale silnym głosem odczytał znany tekst. Po przeczytaniu wniósł na cześć nowego monarchę okrzyk "Zivio!" postawił go po prawej swej stronie i przemówił w serdeczny sposób, polecając, ażeby kochał swój naród, z nim wspólnie rządzić, otaczał się dobrymi doradcami, unikał zaś pochiebów i egoistów.

Król ustąpił z tronu i posadził na nim króla Aleksandra I. Teraz nastąpiła wzruszająca wszystkich i rzeczywiste przejmująca scena. Milan zbliżył się do Aleksandra, który przez cały czas zachowywał się nadzwyczaj poważnie, ukląkł na stopniach tronu i wzruszony do głębi, powtarzał za kapelanem słowa przysięgi poddańczej wierności. Wrażenie, jakie wszyscy odczuli, było nie do opisania; wszyscy czuli, że to nie była zwykła ceremonia, król Milan, jakby odczuwał potrzebę, składając hołd synowi, przebiegał jego, a przez niego naród za wszelkie burze lat ostatnich. Po ucałowaniu syna oddał się król, następnie obecni dostojnicy złożyli przysięgę, a dyplomaci gratulacje nowemu królowi.

Po południu zaprzysiężono armię — i rozesłano dyplomatom urzędowe zawiadomienia.

Belgrad akt abdykacji króla przyjął — radością i iluminacją, której za pozór dano rocznicę proklamowania królestwa.

Nowego króla ma Europa! Nazwisko jego Aleksander I. — wiek lat 13! Po królu hiszpańskim jest on najmłodszym monarchą. Prócz nich obu na tronie zasiadzie niebawem dziedzica Holandji osmoletnia Wilhelmina. Dla dzieckich króla znikły dnie swobody i zabawy — przed nim ciężki stół obowiązków do spełnienia, długie i nudzące studia, badanie misterjów zakulisowych. Ujrzał on światło dzienne w pierwszej fazie wojny tureckiej, car był mu chrzestnym ojcem, car Aleksander II. w dowód szczególniejszej łaski dał mu swe imię...

Młody król ukończył nadzwyczajnie swą matkę — i roztanie z nią było prawdziwym ciosem dla dziecka. Od tego czasu mimo usiłowań Milana zapadał na zdrowiu. Wychowawcami jego byli zwolennicy zachodniej kultury dr. Dozic i Popowicz, filologij udzielał mu profesor szkoły neustadkiej prof. Kofler, francuskiego języka uczył go wiedeński profesor, Karol Jerzy Mathieu.

Król Aleksander mówił słabo po niemiecku, natomiast doskonale po francusku.

Król miał bystre pojęcie, ale nie zbyt chętnie się uczył. W czasie lekcji była często królowa Natalia obecna i przysłuchiwała się postępowi syna.

Królowa Natalia — królowa na wgnaniu przybędzie niebawem do Odessy. Celem zawiadomienia jej o „radosnym wypadku“ wysłał Petersburg wuja carskiego, W. ks. Konstanteja. Królowa Natalia może jeszcze ważną odegrać rolę, syn bowiem kocha ją gorąco. Gdy go rozłączano z matką, gdy widział jej łzy, wykrzyknął: „Nigdy nie zapomnę tego Niemcom“ — przyszłość okaże, czy młody król dotrzyma tych słów, wypowiedzianych w dziecięcym uniesieniu.

Czy królowa Natalia była czynna w intryguach, które skłoniły Milana do abdykacji — nie wiadomo, zdaje się jednak, że tak było istotnie. O powrocie królowej do Serbji i o jej obecnym stanowisku krąży tylko głuche wieści.

Curriculum vitae reńtów serbskich przedstawia się w sposób mniej więcej następujący: „Jowan Risticz, urodził się w Kragujevacu w roku 1831. Jakkolwiek syn ubogich rodziców, kształcił się w Niemczech, gdzie otrzymał stopień doktora filozofji. Wstąpił bardzo wcześnie w służbę rządową, gdzie szybko awansował ze stopnia na stopień. Za czasów restauracji Obrenowiczów był szefem sekcji w ministerstwie spraw wewnętrznych, a następnie wewnętrznym. Garaszani (ojciec obecnego przewodnika partji postępowej) użytkował jego zdolności dyplomatyczne, wysyłając go na dwór stambulski, gdzie w znacznej części przyczynił się do przyspieszenia wymarszu szóg tureckich z miast i fortec serbskich. Książę Michał po ustąpieniu Garaszana chciał mu powierzyć tę sprawę zagranicznych. Risticz odmówił, skutkiem czego popadł w niełaskę i pozostał w stanie rozpraszalności aż do czasu katastrofy w roku 1868. Wielka szuflana zwolana w tym czasie, wybrała na wniosek jenerała Bisanza, Risticza członkiem rejencji aż do dojścia do pełnoletności czterastoletniego Milana. Z tych czasów Serbja nie wiele ma do zwadziwienia. Jako kierownik polityki zagranicznej lawirował bezustannie między Austro-Węgrami i Rosją, a równocześnie kokietował z panslawistami. Wewnątrz kraju panował niesłychany ucisk i samowola, na pokrycie której służyła skutecznie wypracowana przez w r. 1869 konstytucja (zniesiona przed kilkoma tygodniami). Kenieć rządom Risticza położył Milan, który go nigdy nieznosił, powodując do utworzenia gabinetu Marinowicza (obecnego poła w Paryżu). W szeregach opozycji Risticz utrzymywał ciągłe związki z panslawistami, co w obec wypadków dał 1875-6 wciągnęło Serbję w kampanję zakończoną niefortunnym traktatem w San Stefano. Tylko energiczna interwencja Milana, popierana przez dwór wiedeński, Serbja ma do zawdzięczenia, iż na kongresie berlińskim uzyskała nie tylko zupełną niezależność, lecz nadto znaczne powiększenie swego terytorjum. Risticz występował w Berlinie Serbie, działając według wskazań królewskich. Osobny układ z Austro-Węgrami spowodował znaną konwencję kolejową. Opierając się wszelkimi siłami traktatowi handlowemu z Austrią, wręczył w październiku 1887 roku swą dymisję. Podczas siedmioletnich rządów postępowej partji, pozwalał sobie tak ostre przeciwieństwo rządowi, iż przez dłuższy czas nie mógł się pokazywać w dworze. Skutkiem podróży do Petersburga i do Mos-

kwy i mów tamże wypowiedzianych (w r. 1886) został spensjonowany. Katastrofa pod Sliwnicą a następnie dymisja Garaszana postawiły go ponownie u steru rządu, a pozyskanie zaufania królewskiego zawiadza Risticz swemu zachowaniu się w sprawie rozstanie z Natalią.

Jenerał Konstanty Proticz, był już kilkakrotnie ministrem wojny; po raz pierwszy w latach 1873-1875. Jako szef sztabu działał w kampanji 1876 roku, później został marszałkiem dworu królewskiego. Na tem stanowisku pozyskał osobliwsze względy Milana. Popadłszy w niełaskę, mianowany został w roku 1879 komendantem korpusu w Niszu, a następnie przeniesiony w staly stan spoczynku. Konserwatysta aż do szpiku kości, nie występował przeciw rządowi, który go obalił. Od czasu, gdy mu ponownie powierzono tę funkcję, zajął się energicznie przywróceniem rozłożonej karneści w armji. Proticz znanym jest w kołach wojskowych jako autor licznych prac fachowych. Misja jego w Wiesbaden, zbyt żywo tkwi w pamięci wszystkich, by o niej szerzej się rozpowiadać.

Jenerał Jowan Belimarkowicz, jest najmniej znaczącą osobistością w tem trójkącie. Wykształcony w Berlinie, był w roku 1858 komendantem tych wojsk, które się oświadczyły za dynastją Obrenowiczów. W latach 1868-1873 był ministrem wojny, za co później skłęczona ciałą oddał pod sąd (z powodu nieporządków rachunkowych w tym departamencie).

W roku 1877 dowodził korpusem nad Morawą i odznaczył się chlubił. Od roku 1880 spensjonowany, poświęcił się działalności politycznej. Był zdeklarowanym przeciwnikiem postępowców i dopiero ostatnie wypadki zbliżyły go znów do dworu.

Powołanie do rejencji zawdzięcza Belimarkowicz osobistej, długoletniej przyjaźni Risticza.

Z prowincji.

Rzeszów 7. marca. (Sprawy miejskie.) — Po mnożeniu sił sądowych. W tutejszej radzie miejskiej coraz to więcej kłótni. Pp. radni są nerwowo usposobieni, podnoszą głos — a p. burmistrz, człowiek wiekowy, nie może sobie dać rady. Niezadowolone powstaje głównie z tego, że ci, którzy mają obowiązek służyć, bo za to są płatni — zmieniają rolę i chcą rządzić. Ci zaś, którzy wybrani są, aby rządzili, chowają się pod skrzydła podwładnych. Posiedzenie z ostatniego lutego było ilustracją i innych jeszcze stosunków — oto radny p. Z... usprawiedliwił się z zarzutu przez radnego p. S... na poprzednim posiedzeniu mu uciążliwego, że jest wrogiem miasta i przynależało trzeźwo, że się dobrze spisał i zupełnie usprawiedliwił, tak dalece, że przeciwnik znikł z sali.

Nowymi wyborami tak bardzo się interesują, że już teraz wymieniają kandydatów i tak na burmistrza Zgórskiego, emera starosty, na zast. burmistrza dr. Segla, a na posła dr. Rybickiego — chociaż są i tacy, którzy dla rehabilitacji chcieliby bodaj krótko zasiąść na krześle poselskim.

Według otrzymanej prywatnej wiadomości, ministerstwo sprawiedliwości zgodziło się na powiększenie liczby adwokatów w okręgu krakowskim do 22, — w okręgu lwowskim do 30, a dla Bukowiny 6, oprócz tego kilku sekretarzy. Ciekawym faktem jest to, że jeden z prezydentów sądu kolejańskiego miał się wyrazić w relacji, że przeciążenie sądów robotą nie istnieje i że powiększenie sił jest zbędne.

KRONIKA.

Wiadomości osobiste. Według ostatnich wiadomości z Haagi, król Wilhelmina holenderski leży już w agonji. Coraz bardziej brak mu oddechu i coraz częściej powtarzają się napady śmiertelnej duszności, tak, że lekarze każdej chwili oczekują katastrofy — Posłem Stanów zjednoczonych w Wiedniu mianował Harrison p. John N. w.

Nekrologia. Stanisław Damski, żołnierz z roku 1863, urzędnik rady powiatowej mieleckiej, zmarł tamże d. 5. bm.

Kalendarz. Sobota (9.): Cyryla i Metodego. Wschód słońca o godzinie 6. min. 33, zachód o godzinie 5. min. 50.

Kalendarz myśliwski. W marcu wolno polować na kozły (rogacze), cietrzewie i guszcze, drobie, pardwy i ptactwo wodne i błotne w ogólności.

Dary. Cesarz udzielił gminie Rekszyn, w powiecie brzeskim, na dokonanie budowy szkoły, zponowu w kwocie 50 złr.

Temperatura. Baromet. opada. Średnia temperatura wczoraj była — 9.9°C., najwyższa — 5.0°C., najniższa — 12.2°C.

Na dziś zapowiada się spore zniechęcenie. Średnia temperatura doby około — 8°C., niebo przeważnie zamgłone, a powietrze mierne wilgotne; opadu nie będzie, lub co najwyżej wcale nieznaczny.

Czwartki w Kole literackim. Na czas postu wybrało tutejsze Kole literacko-artystyczne jako *four fixe* — czwartek, i oddało też każdego czwartku odbywać się będą w Kole rauty, naprzemiennie jednego tygodnia z udziałem pań, drugiego wyłącznie dla mężczyzn. Ze względu, że pańom należy się pierwszeństwo — rauty, który odbędzie się w najbliższych czwartek, d. 14. bm., będzie z udziałem pań. Ułożeniem programem części muzykalno-wokalnej, zajmie się tym razem p. Rudolf Schwarz, dyrektor lwowskiego konserwatorium muzycznego.

Celem uniknięcia natłoku postanowiono, że lista uczestników zostaje bezwarunkowo w drodze przed rautem zamkniętą i złączającą się później nie będą wydawane bilety. W tym samym celu postanowiono również, że dotychczasowa cena wstępu na rauty pozostaje nadal ważna tylko dla członków Kole i ich najbliższej rodziny. Osoby należące do dalszej rodziny, jakoteż obec przez członków polecone, będą dopuszczone tylko o tyle, o ile miejsce na to pozwoli, a cena wstępu dla nich oznaczona została na 1 złr. od osoby.

Na raut, który odbędzie się we czwartek d. 14. bm., zapewnić się można w Kole od dziś do środy 13. bm. Panowie jawią się w stroju balowym.

Stan zdrowia p. Stan. Konopki. Jak się dowiadujemy od osoby dobrze poinformowanej, wcale nie jest zatrważającym, a doniesienia nasze onegdajsze, zaczerpnięte z *Czasu*, jakoby p. Konopka bezustannie deklamował — jest zupełnie niegodne z faktycznym stanem rzeczy. Z przykrością w końcu zanotować musimy niuagawę, jaka panuje w zakładzie kulparkowskim, inaczey bowiem tego nazwać nie możemy, aby choremu czytano doniesienia dziennikarskie wyrażające opinię o złym stanie zdrowia. Najdrowszego człowieka mogłoby to doprowadzić, a co dopiero cierpiącego.

Cieszymy się bardzo, że p. Konopka przychodzi do zdrowia, i że pamięć jego nie prawie na świecie nie straciła.

8 posad rzeczywistych nauczycieli z płacą po 800 złr. rocznie, a mianowicie na sześć posad w szkole żeńskiej im. Piramowicza, na jedną posadę w szkole żeńskiej im. Elżbiety, wreszcie na jedną posadę w szkole żeńskiej im. Czackiego we Lwowie — rozpisuje konkurs lwowska rada szkolna miejska. Główny, który z posad wyżej wymienionych zostały nadane nauczycielom rzeczywistym innych szkół etatowych miejskich, natenczas rozpisuje rada szkolna okręgowa zarazem konkurs na takie same posady w ten sposób opróżnić się mogące. Podani należyście udekontowane wraz z tabelą kwalifikacyjną należy za pośrednictwem władzy przełożonej przedłożyć radzie szkolnej okręgowej miejskiej we Lwowie najdalej do 10. kwietnia 1889 r.

Karnawał ubiegły, pisał nam z Krakowa, przeszedł cicho. Dwie, trzy, składkowe zabawy w hotelach, dały sposobność wytańczenia się tak zwanej młodzieży z miasta. Balów publicznych nie było. W kołach zamożniejszych przestano na zabawach dla dzieci (u hr. Przedeckich, u hr. Tyszkiewiczów, u hr. Potockich), gdzie starsi byli w turekach, a chłopcyki tańczący w kurtkach — tańce zaś rozpoczynał się o godz. 4. po południu, trwał do wieczora tylko. Przyjęć oficjalnych nie było wcale. Wiece takte przejście z karnawału do postu, z kinderbalów do ciniubabki, kotka i myszki. Żle to nie jest — owsem stosownie bardzo.

U hr. Konstanteja Przedeckiego co niedziela zbiera się świat literacki i artystyczny.

Celem rozweślenia naszych czytelników podajemy próbkę stylu urzędowego. Fabrykat ten sądu krajowego lwowskiego brzmi dosłownie:

„L. 186/pr. Ogłoszenie licytacji. Według publicznej sprzedaży pozostałych 4 starych pieców starodawnej konstrukcji i 2 drzwi z okuciem i zamkami odbędzie się dnia 8. lutego 1889. o godzinie 9. przedpołudniem publiczna licytacja w kancelarji Dyrekcji urzędów pomocniczych ok. sądu krajowego cywilnego na II piętrze. O tem zawiadamiam wszystkich, mających chęć licytowania.“

Dokument mogą ciekawie oglądać na własne oczy w naszej redakcji.

Śmierć złodzieja. Do tutejszego sądu karnego zgłosił się wczoraj kolonista z Wiesenbergu (koło Winnik) Michał Bohr z doniesieniem, iż onegdaj zabił drgiem złodzieja, który zakradł się do jego stajni i chciał wykraść zt. młód konie. Bohr usłysawszy w nocny hałas w stajni, porwał tamże uzbrojony w drąg, celem zbadania przyczyny tego szmeru. W tem ujrzał w ciemności jakiegoś indywiduum, które chciało się na niego rzucić. Jedno silne uderzenie drgiem, wystarczyło, ażeby pozbawił życia złodzieja, gdyż, jak się następnie okazało, zabitym został nader niebezpieczny dla cudzej własności ptaszek Michał Frymut. Bohr uwięziono i równocześnie zarządzo dochodzenia, celem zbadania, czy zeznanie jego jest rzeczywiste prawdziwe.

Germaizator. Gas. prsem. dowiaduje się, że w tamtejszej szkole 6-klasowej żeńskiej, jeden z nauczycieli odmawia z uczniami pacierz w języku niemieckim. Cieszy nas mocno ta widoczna troska pana pedagoga o rozwój niemiezczyzny, nie możemy jednak żadną miarą pogodzić się z myślą, ażeby to, czemu tak żywo opierają i sprzeciwiają się bracia nasi z pod zaboru pruskiego — a mianowicie: by modlitwy odmawiane były w języku obcym — miało u nas wchodzić w zwyczaj dobrowolnie.

Polica warszawska, na zasadzie odezwę konsulat poszukuje dwóch niezwykłych oszustów: Brat-hejta z Lipska i Czerutinię, rodem Greka, z wyspy Korfu. Wspomniane indywidua dopuściły się w rozmaitych punktach Niemiec mnóstwa oszustw. Zmianili oni nazwiska i charakteryzowali fizjonomie celem wyzysku łatwowiernych. Zdemaskowani przez policję lipską, zdołali przebiec uknąć i są poszukiwani, że przejechali granicę, podążając do Warszawy, a może i dalej. Za odszukanie każdego z tych łotrów przynależała nagroda po 3.000 marek od głowy.

Nauczyciel musztry dla dziecięcego korpusek niemieckiego, sierżant Hauk z 1. pułku gwardji pieszej, został temi dniami przez dowódcę swej kompanji przed frontem tejże aresztowany. „Przeradzając“ ta wiadomość została natychmiast po całej Europie roztelegrafowana z tym wiele do myślenia dającym dopiskiem, że „powody“ tego aresztowania są dotychczas nie znane. Zapewne błąd przed leką książką za wiele wypił „bawara“ lub kmińkowski i za to będzie musiał odpokutować w ciemnicy, ale przynajmniej świat się dowiedział przy tej sposobności, że istnieje taki sierżant Hauk!

Wynalazek meteorologiczny. P. Narkiewicz-Jodko, właściciel ziemski gub. mińskiej, meteorolog i korespondent głównego obserwatorium fizycznego, na odbytem w z. miesiącu w towarzystwie jeograficznem posiedzeniu stałej komisji meteorologicznej w Petersburgu, zawiadomił o wynalezionym przez siebie matematycznie dokładnym sposobie obliczania szybkości biegu obłoków, co dotychczas obliczaniem było przez przybliżenie i odczytał referat o systemie gradobrońców i używania telefonów do przepowiadania burzy i innych zjawisk atmosferycznych.

Bankructwo i samobójstwo. W Paryżu zastrzelił się temi dniami dyrektor pierwszorzędnej instytucji finansowej „Comptoir d'Escompte“, p. Denfert-Rochereau. Samobójstwo to przypisują jedni opłakanym stosunkom majątkowym denata — drudzy zaś łączą je z równoczesnym krachem przedsiębiorstwa przemysłowego „Société de Métaux“, skutkiem którego „Comptoir d'Escompte“ miał uронić około 20 milionów franków. Ta ostatnia pogłoska wywołała oczywiście niesłychaną panikę wśród klientów rzeczono banku, tłumy zaczęły zbiegać się zewsząd z natężonym żądaniem zwrotu depozytów swoich i strwożone umysły uspokoiły się dopiero wówczas, gdy bank bez wahania i z wolki wszelkie wypłaty nakucznił. Dla wyobrażenia sobie zbiegowiska, jakie w tym dniu krytycznym miało miejsce w biurach kasowych „Comptoir“, wystarczy wspomnieć, że przeszło 2000 osób wycofało jednego dnia swoje wierzności. Co do krachu owego towarzystwa, spowodowanego ogromną niższą ceną miedzi i brakiem zlytu, zapewniają dziś giełdowe relacje z Paryża, że aktywa tegoż pokryją w zupełności stan bierny i „Comptoir d'Escompte“, związany niejednokrotnie z ową spółką, nie zgółła lub bardzo małą jeno kwotę skutkiem tej katastrofy utraci.

Straszna zbrodnia. Z Brześcia litewskiego donoszą: Starozakonny M. Szkurnik, oddawna tu zamieszkały, uchodził zawsze za człowieka zamożnego. Pewnego dnia sąsiadki Szkurnika zaskłoniły ogromnie, iż rano, pomimo dość już późnej godziny, żadnego ruchu w mieszkaniu Szkurnika nie słychać. Zawiadomiona policja wyłamała drzwi. Znalezione Szkurnika strasznie pokaleczonego, lecz dającego jeszcze pewne oznaki życia. Obok jednak na ziemi leżał zimny już trup żony, a dalej nieco dwoje drobnych dzieci nurzało się we krwi. Wyłamane szuflady biurka jasno tłumaczyły cel tego morderstwa. Szkurnik również w godzinę potem ducha wyzionął. Śladu prześiępów dotąd nie wykryto.

Włec akademicki. W sobotę i w niedzielę d. 9. i 10. b. m. każdym razem o godzinie 3. odbędzie się pofne zebranie uczniów wyższych zakładów naukowych, celem naradzenia się nad sprawami „dotyczącymi ogółu młodzieży. Poruszone będą następujące sprawy: 1. Zbliżenie się młodzieży miejscowej i zamiejscowej. 2. Sprawa organu młodzieży. 3. Kwestja stypendyj i ich rozdawnictwa. 4. Stosunek młodzieży do władz. 5. Sprawa fakultetu medycznego. 6. Zrównanie praw techniki i uniwersytetu. 7. Kwestja wynagrodzenia za pracę młodzieży w biurach. 8. Szkoły wyznaniowe. 9. Reformy ministra p. Gautscha. 10. Sprawa ustaw wyjątkowych. 11. Udział młodzieży w życiu publicznym. Ponieważ zgromadzenie odbędzie się na podstawie §. 2 ust. o zgromadzeniach, przeto wstęp dozwolony jest jedynie za okazaniem z aprobenia.

Pożegnania. Urzędnicy dyrekcji poczt i telegrafów urządzili onegdaj wieczorem bankiet dla sekretarza p. Andrzeja Lundy, który został powołany do służby przy ministerstwie handlu. W bankiecie wzięli udział rada dworu, Schiffner, bawigwe we Lwowie centralny inspektor poczt i telegrafów, rada dworu Adolf Koch i wszyscy urzędnicy dyrekcji poczt. Odjeżdżającego p. Lundę pożegnał w krótkich ale serdecznych słowach rada dworu, Schiffner, a następnie sekretarz p. Stögbauer, podnosząc w swoim przemówieniu, w imieniu kolegów zasługi, jakie pan Lunda położył w czasie 20-letniej służby swej we Lwowie. Rada dworu Koch wznosił toast na pomyślność młodej generacji urzędników. Bankiet skończył się po północy.

(m.) Tajemnicze morderstwo rozbójnicze. Ciche, spokojne, pozbawione sensacyjnych wypadków miasto nasze, zaalarmowane zostało onegdaj po południu wieścią o strasnej a tajemniczej zbrodni, popełnionej w domu przy ulicy Dominikańskiej l. 3. Lotem błyskawicy wiadomość ta rozszedła się po mieście, ubarwiona oczywiście nieprawdziwymi ale bardzo sensacyjnymi szczegółami. Natychmiast po wykryciu zbrodni zebrane szczegóły podaliśmy we wczorajszym numerze *Diennika* zaś w ciągu nocy udało się nam zebrać jeszcze dalsze szczegóły.

Michał Czerniak wynajął wspomnianą piwnicę w jesieni. Przychodził tam kilka razy dziennie w rozmaitych porach a sprzedaż jabłek odbywała się bardzo często w piwnicy.

Do piwnicy tej bardzo głębokiej prowadzą schody na pół zgniele a nadzwyczaj strone i karkołomnie. Cała piwnica dzieli się na trzy części, z których jedną zajmował Czerniak. Otwór tej piwnicy prowadził na ulicę Dominikańską, był jednak silnie zatknięty słomą. Tem też wytłumaczyć należy, że nikt nie słyszał krzyku lub wołania o ratunek morderwanego sadownika. Zresztą jak dochodzenie policyjne wykazało, morderca najprawdopodobniej ofiarę swoją powalił naprzód na ziemię a następnie dopiero jednym uderzeniem zadał cios śmiertelny.

Komisja zarządziła dokładne przeszukanie ubrania zamordowanego. Okazało się, że morderca wcale niekieszył nie przeszukiwał, gdyż nie były ani wyrwane, ani też wypiężnione. W kieszeniach znaleziono chustkę, tabakierkę, kilka kawałków cukru i klucz do piwnicy przy ul. Kaźmierzowskiej, gdzie Czerniak miał również skład jabłek. Morderca widocznie wiedział doskonale, że chował on zwykle pieniądze w jednej nogawce i tam natychmiast sięgnął po pieniądze. Starszy komisarz policji p. Blaim udał się wieczorem do piwnicy na ul. Kaźmierzowskiej i przekonał się, że nie w niedzielę uległ drzwicom tejsze zostały wyważone i rozbite. Piwnica zapełniona jest jabłkami. Widocznie morderca szukał i tutaj pieniądze — jednakże zamiast tychże znalazł — owoce. Poszukiwania, u kogo właściwie Czerniak mieszkiał, nie doprowadziły do pożądanego rezultatu.

Miał on mieszkać „kątym“ u jakiegoś „Pawła“, który znalazłszy piwnicę przy ul. Kaźmierzowskiej otworzył — zamknął ją na kłódkę i doniósł o tem żonie.

Jak już wczoraj powiedzieliśmy, Czerniak uchodził między sadownikami za człowieka „zasobnego“, a nawet „majętnego“. Przed dwoma laty sprzedał on w Jaryczowie grunt, za który wziął 700 złr. Pieniądze te ulokował na książeczce kasy oszczędności. Zresztą miał on mieć jeszcze oprócz tego kilkaset gułdenów zaszczędzonych. Sprawa morderstwa był więc widocznie doskonale poinformowany i dobrze się obłowił.

Czerniak ma dwóch synów. Jeden jest kuźnikiem w Jaryczowie, drugi rolnikiem w Krzywezych pod Lwowem. Ciekawem jest, że w domu, gdzie popełniono morderstwo, mieszka koncylista policji p. Kosteki. Widocznie zbrodniarz nie bał się władzy bezpieczeństwa.

Dotychczasowe dochodzenia pozostały bez skutku. Tyle na razie zdołano wysledzić iż przed pięcioma dniami w piwnicy tej rabano drewno. Czy wówczas już Czerniak był zamordowany, nie wiadomo.

Starszy komisarz policji i szef biura bezpieczeństwa prowadzi dalej poszukiwania omyślenia mordercy. Zdołano już odszukać owego „Pawła“, który jest stróżem w domu przy ulicy Krzywej l. 6 i nazywa się Paweł Prus. Podaje on, że Czerniak nocował u niego z żoną do 11. lutego, następnie żona tegoż ujechała do Jaryczowa, a Czerniak jeszcze po jej odejściu cztery lub pięć razy spał w mieszkaniu Prusa. Od tego czasu więcej się nie pokazał. Po tygodniu Prus zaczął robić za Czernakiem poszukiwania, a gdy go nie mógł odnaleźć, napisał do żony list.

Morderstwo więc dokonane zostało najprawdopodobniej między 15. a 18. lutego.

Pieniądzy Czerniak nigdy nikomu nie pokazywał. Gotówki mógł mieć przy sobie około 100 złr., resztę pieniędzy miał złożone w kasie oszczędności. Policja tedy zażądała od kasy oszczędności wyjaśnienia, czy na imię Czerniaka były jakie pieniądze złożone i czy nie zostały następnie podjęte. Odpowiedź jeszcze nie nadeszła.

Ciekawy projekt do prawa złożył izbie francuskiej znany deputowany jenerał Cluseret. Brzmi on jak następuje: Artykuł 1. przynależało zostanie pensja dowożniwa, wynosząca 300 franków rocznie, każdemu rolnikowi, nie będącemu właścicielem ziemskim, który do 55 lat życia pracował na roli, nigdy jej nie opuszczał i znajdując się w niezmniejszonym pracowności dalej. Artykuł 2. fundusze na ten cel czerpane będą ze specjalnego podatku od dochodów.

W Czytelnia dla kobiet będzie miał ks. dr. Siemieniński w pierwszy piątek wielkiego postu, d. 8. bm., konferencję — „O współczesnych prądach etycznych.“

Walne zgromadzenie doroczne członków „Czytelnia dla kobiet“ odbędzie się w niedzielę d. 10. bm., w lokalu Czytelnia o godz. 11. przed południem.

Towarz. historyczne we Lwowie, odbędzie XXI. zebranie miesięczne w sobotę 9. marca o godzinie 6. wieczorem w sali XV. uniwersytetu. Porządek dzienny: 1. Dr. Oswald Balzer: Henryk z Góry i jego traktat przeciw Krzyżakom. 2. Dr. L. komunikacja naukowa. 3. Pogadanka w sprawach towarzyszywa.

Na dochód towarz. wzaj. pom. nauczycieli nauczycielek miejskich szkół ludowych we Lwowie odbędzie się w niedzielę dnia 10. bm. o godz. 12e w południe w sali ratuszowej odczyt dr. Wiktora

„o wegeterjanizmie“. Biletów nabyć można przed odczytem przy kasie, po cenie zwykłej.

Konferencja. W niedzielę pierwszą postu, tj. 10. marca rozpoczyna się w uniwersyteckim kościele św. Mikołaja konferencja ks. dr. Siemienińskiego, o godzinie 9 1/2 rano, zaraz po mszy rozpoczynającej się o godzinie 9.

Członkowie Towarz. pedagogicznego otrzymają bilety wstępu na sześć odczytów, urządzonych staraniem Tow. pedagog. oddz. lwowsk. przy wstępie do sali ratuszowej.

W kasynie miejskiem odbędzie się w sobotę dnia 9. bm. produkcja kapeli Towarzystwa „Harmonji“, na którą i pp. członkowie kasyna mają wstęp wolny. Początek o godzinie 7. wieczór. Lista otwarta. Bilety wydawane będą przy wpisie do listy.

Pierwszy wieczór muzykalny tarnopolskiego Towarzystwa przyz. muzyk., odbędzie się w sali teatralnej, w niedzielę 10. marca rb.

Wiadomości i terackie i artystyczne.

Wiadomości osobiste. P. Ella Russell będzie do Lwowa dopiero w pierwszych dniach kwietnia i da się słyszeć na koncercie d. 5. kwietnia. — Znaną śpiewaczką panu Sigfrid-Arnoldson, przybyła do Warszawy z nad modrego Adrjatyku. Niedawno występowała ona z ogromnym powodzeniem w Tryecie w Teatro Comunale, jako Mignon.

Repertuar teatralny. Dziś „Żydówka“ z panną Pawlików. Jutro po południu „Matka rodu Dobryńskich“, trag. w 5 akt. Grillparzera. Wieczór „Nitoche“ operetka z panją Zimajer. W poniedziałek przedstawienie składane: 1. Po raz pierwszy „Dziwacy“, komedia w 1 akcie Swiderskiego. 2. Po raz pierwszy „Pociąg Nr. 12“, komedia w 1 akcie Berriera. 3. „Czula Anna“, operetka w 1 akcie Thiboussa.

II. Produkcja „Harmonji“ odbędzie się w sali Kasyna miejskiego w sobotę dnia 9. marca 1889 z następującym programem: 1. Marsz. 2. Auber. Uwertura z „Niemej z Portici“. 3. Suppé. Walce z opery „Polowanie na szczęście“. 4. Bach. Air. 5. Wroński. „Wszystkie pary“, mazury. 6. Noskowski. Polonez elegijny op. 22. 7. Pieśni węgierskie. 8. Ziehrer. „Rendez vous“, polka franc. 9. Chopin. Nocturn op. 9. Nr. 2. 10. Spindler. „Husarenritt“, galop. Dyrigować będzie p. Peter, kapelmistrz Tow. Tak program powyższy jak i postępy zrobione w ostatnich czasach przez kapelę, dają gwarancję, że produkcja powyższa wypadnie ku zadowoleniu publiczności. Jak się dowiadujemy, „Harmonja“ jest na drodze do najlepszych reform, mianowicie wprowadzić ma podobno nowy strój, czem podniesie znaczenie wartości orkiestry. To też poparcie publiczności w każdym kierunku należy się Towarzystwu tak pracującemu, jak „Harmonja“ obecnie.

„Pierwsze wysiłki we Lwowie“, wielką akwarelę, zamówiło tutejsze kasyno szlacheckie u znakomitego artysty-malarza Kossaka.

Rada miasta Lwowa.

Zamknięcie kadencji.

(Oryginalne sprawozdanie „Dziennika Polskiego“).

[m] **Lwów 7. marca.** Posiedzenie rozpoczęło się dopiero o godzinie 7. minut 40.

P. Niemczyński wnosi interpelację w sprawie ustawy szkolnej, która odejmuje prawo prezenty na mianowanie kierowników szkół ludowych. Jest to sprawa bardzo ważna, która może nam w przyszłości wyrządzić nieobliczone straty. Interpelant zapytuje więc p. prezydenta, czy poczynił już jakie kroki. Celem zmiany odnośnych paragrafów dla miasta Lwowa.

